

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

591

Vragen van de leden **Piri** (GroenLinks-PvdA) en **Boswijk** (CDA) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Asiel en Migratie over *de rechtszaak van Nederland tegen Afghanistan* (ingezonden 27 september 2024).

Antwoord van Minister **Veldkamp** (Buitenlandse Zaken), mede namens de Minister van Asiel en Migratie (ontvangen 18 november 2024).

Vraag 1

Kunt u de schriftelijke aanklacht zoals ingediend bij het Internationaal Gerechtshof met de Tweede Kamer delen?

Antwoord 1

Australië, Canada, Duitsland en Nederland hebben Afghanistan aansprakelijk gesteld voor het niet-nakomen van zijn verplichtingen onder het Verdrag inzake uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (Vrouwenverdrag). Dit verdrag schrijft voor dat Australië, Canada, Duitsland en Nederland eerst moeten proberen via onderhandeling tot een oplossing te komen. Pas indien geconcludeerd moet worden dat dit niet lukt, en er vervolgens ook geen overeenstemming bereikt kan worden over de organisatie van arbitrage binnen zes maanden, mogen de vier landen een procedure starten bij het Internationaal Gerechtshof. De formele notificatie aan Afghanistan met de aansprakelijkstelling is gepubliceerd op de website van het Centrum voor Internationaal Recht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Een aansprakelijkstelling vergt een lange adem, en Australië, Canada, Duitsland en Nederland zullen elke stap in dit proces zorgvuldig zetten, in het belang van de vrouwen en meisjes van Afghanistan. De voortgang en strategie van de onderhandelingen is in het belang van het proces vertrouwelijk.

Vraag 2

Welke consequentie heeft de aanklacht voor de asielprocedure van Afghaanse vrouwen in Nederland?

Antwoord 2

Er is geen juridisch verband tussen de aansprakelijkstelling van Afghanistan voor schending van het Vrouwenverdrag en de asielprocedure in Nederland. Het Nederlands asielbeleid ten aanzien van Afghanistan is gebaseerd op het

meeste recente ambtsbericht over Afghanistan. Dit ambtsbericht¹ als ook de beleidsconsequenties zijn op 23 januari jl. met uw Kamer gedeeld.² Naar aanleiding van dit bericht heeft uw Kamer via een schriftelijk overleg nog enkele aanvullende vragen gesteld, welke op 10 april 2024 zijn beantwoord.³ Uit het Besluit van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 21 februari jl. over het asielbeleid ten aanzien van Afghanistan blijkt dat een Afghaanse vrouw in aanmerking kan komen voor een verblijfsvergunning als zij aannemelijk heeft gemaakt dat zij zich niet kan conformeren aan de door de Taliban opgelegde normen en leefregels; en door het niet naleven van deze opgelegde normen en leefregels het risico loopt op (ernstige daden van) vervolging. De IND beoordeelt daarnaast in hoeverre de door de Taliban opgelegde normen en leefregels haar ernstig in haar mogelijkheden tot ontplooiing en sociale en maatschappelijke deelname beperken, en welke impact dit op haar zal hebben.

Vraag 3

Betreft de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) de analyse van het kabinet inzake de schending van het Verenigde Naties (VN)-Vrouwenverdrag door de Taliban bij de asielprocedure van Afghaanse vrouwen?

Antwoord 3

De IND betreft bij de beoordeling of iemand wel of niet voor bescherming in aanmerking komt alle relevante informatie. In het ambtsbericht en de beantwoording van de aanvullende vragen zoals genoemd in het antwoord bij vraag 2 wordt uitgebreid ingegaan op de kwetsbare positie van vrouwen en meisjes in Afghanistan.

Vraag 4

Lopen Afghaanse vrouwen in uw ogen gevaar in Afghanistan, simpelweg omdat zij vrouw zijn en de Taliban met afschuwelijke wetten en praktijken, zoals het verbod om op straat te praten, de rechten van de vrouwelijke bevolking inperken?

Antwoord 4

Sinds de machtsovername door de Taliban in 2021 is de situatie voor vrouwen en meisjes in Afghanistan zeer moeilijk. Wetten zoals de nieuwe wet over «deugden en ondeugden» beperken het leven van vrouwen en meisjes in Afghanistan nog verder. Daarmee kan niet automatisch gesteld worden dat alle vrouwen gevaar lopen. Dit neemt echter niet weg dat Nederland zich zeer verbonden voelt met het lot van de Afghaanse vrouwen en meisjes. Zo sprak Nederland zich bilateraal en in EU verband uit tegen deze nieuwe wet en roept het de Taliban op de mensenrechten, en de rechten van vrouwen en meisjes in het bijzonder, te respecteren, in overeenstemming met internationale verdragsverplichtingen. In het verlengde daarvan heeft Nederland recentelijk Afghanistan aansprakelijk gesteld voor schendingen van het Vrouwenverdrag. Deze aansprakelijkstelling van Afghanistan is een stap die past binnen de Nederlandse inzet ernstige mensenrechtenschendingen in Afghanistan tegen te gaan. Het doel is gerechtigheid voor de slachtoffers, en waarheidsvinding en rekenschap te bewerkstelligen voor de vrouwen en meisjes in Afghanistan. Ook geeft de aansprakelijkstelling een duidelijk signaal dat de Afghaanse vrouwen en meisjes niet zijn vergeten.

Vraag 5

Wat zijn de inwilligingspercentages bij eerste asielverzoeken en herhaalde asielverzoeken van Afghaanse vrouwen in Nederland, sinds de machtsovername van de Taliban in augustus 2021?

Antwoord 5

In de periode 1 augustus 2021 t/m 30 september 2024 zijn ca. 2.580 beslissingen genomen op asielaanvragen (eerste en herhaalde aanvragen) ingediend door Afghaanse vrouwen (de overgrote meerderheid waren Afghaanse

¹ Algemeen ambtsbericht Afghanistan juni 2023 | Ambtsbericht | Rijksoverheid.nl

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 19 637, nr. 3198

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 19 637, nr. 3241

overgebrachte personen in het kader van de evacuatie). Daarvan is 95% ingewilligd en 5% afgewezen of afgehandeld met een andere afdoening (m.n. intrekking aanvraag). In vrijwel alle zaken waarin werd afgewezen was dat op formele gronden (Dublin, bescherming in andere lidstaat, buiten behandelingstelling omdat aanvrager niet meer aanwezig was).

Vraag 6

Wat zijn de inwilligingspercentages bij eerste asielverzoeken en herhaalde asielverzoeken van Afghaanse vrouwen in Nederland, sinds de aanscherping van het beoordelingskader van de IND op 1 juli 2024?

Antwoord 6

Van 1 juli t/m 30 september jl. zijn 40 beslissingen genomen op asielaanvragen (eerste en herhaalde aanvragen) ingediend door Afghaanse vrouwen. Daarvan is 75% ingewilligd en 25% afgewezen of afgehandeld met een andere afdoening (m.n. intrekking aanvraag). In vrijwel alle zaken waarin werd afgewezen was dat op formele gronden (Dublin, bescherming in andere lidstaat, buiten behandelingstelling omdat aanvrager niet meer aanwezig was).

Vraag 7

Bent u zich bewust van het risico dat met de aanscherping van het beoordelingskader Afghaanse vrouwen onterecht afgewezen en zelfs uitgezet kunnen worden met alle gevolgen van dien, zoals de schending van het non-refoulementprincipe?

Antwoord 7

Zoals in het antwoord op de vragen 2, 3 en 4 genoemd, wordt in het landgebonden asielbeleid voor Afghanistan reeds rekening gehouden met de kwetsbare positie van vrouwen en meisjes. Bij de beoordeling van de asielaanvraag wordt het non-refoulement beginsel te allen tijde nageleefd. Op dit moment is er overigens geen sprake van uitzettingen naar Afghanistan.

Vraag 8

Hoe veel Afghaanse vrouwen zitten momenteel in Nederland in de asielprocedure of zijn in afwachting van hun procedure?

Antwoord 8

Op 1 oktober stonden bij de IND 260 asielaanvragen (eerste en herhaalde aanvragen en zij-instroom) ingediend door Afghaanse vrouwen open.⁴

Vraag 9

Is het niet efficiënter voor de IND en minder belastend voor de Afghaanse vrouwen om het uitgangspunt van de rechtszaak van Nederland tegen Afghanistan centraal te stellen in de asielprocedure?

Antwoord 9

Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 1, zijn Australië, Canada, Duitsland en Nederland nog geen procedure gestart bij het Internationaal Gerechtshof. Overigens ziet de aansprakelijkstelling door Australië, Canada, Duitsland en Nederland op schendingen van het Vrouwenverdrag, in het bijzonder het recht op onderwijs, en staat, zoals bij vraag 2 aangegeven, los van asielprocedures. Wel worden, zoals bij vraag 2 aangegeven, de door de Taliban opgelegde normen en leefregels meegenomen in de individuele beoordelingen. Bovendien is het uitgangspunt van het Nederlandse asielbeleid de vraag of iemand voor bescherming in aanmerking komt. Dat beoordeelt de IND in een zorgvuldige procedure waarin alle relevante elementen worden meegewogen.

⁴ Voor de antwoorden op de vragen 5, 6 en 8 geldt als bron IND (Metis). Standmaand/peildatum: 30-09-2024. De cijfers kunnen afwijken van eerdere cijfers over eenzelfde periode in vorige rapportages, omdat de cijfers zijn geactualiseerd. In een aantal zaken worden correcties uitgevoerd na het verstrijken van de rapportageperiode die pas zichtbaar worden in cijfers met een latere peildatum. Alle cijfers (zowel de totalen als de verschillende deelcijfers) zijn afgerond op tientallen.